

„Данас читава једна нација може да буде изложена смрти како би се у некој другој нацији обезбедио опстанак. Принцип моћи убити ради живота постао је сада владајући принцип међународне стратегије, а опстанак сада није легални опстанак суверенитета већ биолошки опстанак одређеног становништва .“

Мишел Фуко

Тихи светски рат

Иако себе сматрам више колекционаром разноврсних теорија завере, а мање верником истих, ствар коју сам, пре неки дан, затекао у *Inbox*-у ме је натерала на запитаност. Наиме, ради се о једној организацији и једном документу познатом као *Codex Alimentarius*

Шта је *Codex Alimentarius*?

Codex Alimentarius је, пре свега, организација, основана 1963. године од стране Светске здравствене организације (WHO) и Организације за храну и пољопривреду (FAO), под покровитељством Уједињених нација (UN).

Codex је тада био основан са корисном намером да се заштите потрошачи и уведе контрола сигурности хране. Под својим крилом

има више од 20 државних комисија које раде на томе да дефинишу стандарде и смернице, које на међународном нивоу контролишу производњу и сигурност хране.

Codex

има још један важан задатак а то је решавање проблема везаних за генетски модификовану храну и биотехнологију. Другим речима,

Codex Alimentarius

, као документ, јесте скуп правила за регулацију пољопривреде и потпуну контролу хране – од семена до коначног производа.

[\[1\]](#)

Иако све звучи регуларно и непроблематично, управо је поменути документ један од оних против кога се најжешће боре светске антиглобалистичке организације.

Иако све звучи регуларно и непроблематично, управо је поменути документ један од оних против кога се најжешће боре светске антиглобалистичке организације. Према њиховом тврђењу, изгледа да је с временом ова организација пала под утицај и пуну контролу великих фармацеутских и пољопривредних корпорација и произвођача генетски модификованог семена и хране. Треба рећи, при томе, када је реч о фармацеутској индустрији, да се ради о, уз дуванску индустрију, најмоћнијем привредном сектору, по количини новца који обрће и реалној друштвеној моћи коју поседује. Борци против генетски измењене хране оптужују *Codex* да уместо да штити интересе потрошача и здравље људи, што му је била првотна намена,

Codex Alimentarius

представља и заступа интересе огромних фармацеутских корпорација и компанија из области производње хране.

Codex Aliment

a

rius

није, додуше, здравствена комисија, него организација за трговину и контролу сигурности хране. Али је, према антиглобалистима, данашњи приоритет

Codex

-а постао заштита интереса великих компанија за производњу хране и лекова, а не контрола сигурности хране и здравље потрошача.

Codex Alimentarius

је, због природе својих обавеза, уско повезан са Светском трговинском организацијом (WTO), па WTO користи смернице, разрађене

Codex

-ом, да би уводила нова правила и стандарде у међународну трговину, а који су у супротности са заштитом потрошача.

И заиста, данас *Codex Alimentarius* садржи обавезујуће одредбе о коришћењу вештачког говећег хормона раста и антибиотика у свим врстама меса намењених људској исхрани, што, према тврдњи неких медицинских и фармацеутских стручњака, може имати несагледиве последице по здравље садашњих и будућих генерација. Све врсте прехранбених намирница се по одредбама *Codex*

Alimentarius

-а морају зрачити да би дуже трајале, а не постоје безбедне дозе зрачења за људско здравље. У пољопривредној производњи

Codex Alimentarius

обавезује употребу једино генетски модификованог семена (најпознатије је оно које производи злогласна корпорација

Monsanto

, која је позната, између осталог, по томе што је произвела генетски измењен кукуруз, који уништава све усеве око себе, а иза себе оставља земљиште претворено у пустињу, што се и десило на хектарима парцела у Латинској Америци), а од 12 забрањених хербицида као најопаснијих хемијских средстава за заштиту пољопривредних производа,

Codex

на листу дозвољених једињења враћа седам, као DDT (чија је употреба забрањена у Србији законом из 1973. године),

lindan

,

malation

и друге отрове (све ово се може проверити на званичном сајту ове организације, у рубрици

Official Standards

). Званичне препоруке

Codex Alimentarius

-а су смањиле минималне количине хранљивих материја у људској исхрани, тако да ће се, према тврдњама бораца против генетски измењене хране, у земљама које прихвате

Codex Alimentarius

– витамини, лековите траве (чајеви), корисни минерали – забранити у слободној продаји.

Све врсте прехранбених намирница се по одредбама *Codex Alimentarius*-а морају значити да би дуже трајале, а не постоје безбедне дозе зрачења за људско здравље.

Због свега наведеног, пре извесног времена је основан Светски ратни форум (или штаб) против генетски измењене хране, који предводи Др Рима Е. Леибоу [2], америчка научница, која је у Панаме основала својеврсну заједницу здравог живота и здраве исхране.

[3] Овај форум окупља мноштво антиглобалиста и бораца против генетски измењене хране широм света (управо недавно је примљен и први члан из Србије).

...и у Србији?

Каква је ситуација када је Србија у питању?

На српском тржишту су се недавно појавили први производи са ознаком *Codex Alimentarius* -а,

поред којих је нацртана пирамида (као да је испала из најцрњих теорија завере). Ови производи су се појавили на тржишту Србије, иако је наша земља потписник Ротердамске и Копенхашке конвенције, са којима су неке одредбе

Codex

Alimentarius

-а у озбиљној неусклађености. Додуше, на званичном сајту

Codex

-а, Србија се набраја као једна од чланица (све са седиштем и одговорном особом), иако Србија никада званично (или бар јавно) није потписала овај документ (незванично се тврди да је закон у припреми).

Но, ово није први пут да се на овакав начин крши закон. У Републици Србији је забрањен узгој и промет у комерцијалне сврхе генетски модификованих организама. Упркос томе, једна од наших највећих корпорација је пре неколико година склопила уговор са корпорацијом *Monsanto*, чиме је постала званични дистрибутер хибридног семена кукуруза, сунцокрета и уљане репице. Ову вест о склапању овог уговора супротног законима Србије пренела су сва средства јавног информисања, а може се и данас скинути с интернета.

Иначе, корпорација *Monsanto* је највећи произвођач генетски модификованих организама у свету и поред таквог семена производи и хербициде који трајно загађују земљиште и противзаконито му мењају намену. Ових дана наведена корпорација је расписала јавни конкурс (у току новембра и децембра, могао се наћи на сајту *Infostud*

-

а) за запошљавање представника продаје њихових производа „на нивоу сељака“, по Србији, иако то закон изричито забрањује. Треба још рећи да је више од 800 најугледнијих научника из 84 земље упутило јавно упозорење свим владама земаља света, па и нашој, о геноцидним последицама генетски модификованих организама по здравље људи и цео еко-систем.

Живети у постприродном свету

Ентони Гиденс, у својој књизи о глобализацији *Одбегли свет*, као једну од темељних

одредница феномена глобализације, различитих од свих претходних епоха кроз људску историју, именује људску забринутост, која је данас много мање уперена на оно што природа може нама учинити, а много више на оно што ми природи можемо учинити. Ту је, према Гиденсу, наступио прелаз са доминације спољашњег ризика на доминацију произведеног ризика. [\[4\]](#)

Свет у коме ми живимо стога се може назвати друштвом које живи после краја природе (постприродни свет). Тиме се, наравно, не мисли на физичку пропаст биосвета, него на чињеницу да велики део онога што је некада било природно – више то није, или није у потпуности. Готово да је занемарљиво мали број оних аспеката нашег природно-материјалног окружења, који нису, на било који начин, погођени људском интервенцијом. Случај

Codex

Alimentarius

то најбоље показује. Оно што је карактеристично за све сличне случајеве јесте то што ми у овом тренутку не можемо до краја бити сигурни како ће се то одражавати на људску популацију.

Званичне препоруке *Codex Alimentarius*-а су смањиле минималне количине хранљивих материја у људској исхрани, тако да ће се, према тврдњама бораца против генетски измењене хране, у земљама које прихвате *Codex*

Alimentarius

– витамини, лековите траве (чајеви), корисни минерали – забранити у слободној продаји.

Постоји једна парадоксална теорија завере, по којој ће се коришћењем генетски модификоване хране животни век људи у просеку продужити, што – извесно – важи само за најбогатије, будући да ће општи услови живота без здраве хране бити минимални, па тиме и број обољења драстично већи. Тада би, према овој теорији, уследила интервенција фармацеутске индустрије и избацивање лекова на тржиште до којих би могли доћи само одабрани или најбогатији. У питању је тзв. теорија „златне милијарде“, према којој светски моћници планирају драстично, физичко и брутално уклањање већине светске популације и њено свођење на поменути број. Наравно, ово је само једна од теорија завере. [\[5\]](#) Но, случајеви као што је *Codex Alimentarius*, мора се признати, не доприносе разбијању оваквих митова о крају света. Можемо, нпр. замислити да се у Србији под изговором хармонизације са европским законима на мала врата прогура неки од стандарда

Codex

-а. Тим пре, што је то управо начин његовог функционисања.

Наиме, 1994. године, одредбе *Codex Alimentarius*-а требало је да почну да се уводе у

САД. Међутим, јаке америчке невладине и антиглобалистичке организације покренуле су масовну кампању обавештавања и едукације људи о овом документу, што је као последицу имало чињеницу да су и велики трговински ланци почели да воде антикампању за ове производе, јер су препознали могућност бојкота од стране својих потрошача. На крају је званично стопирано усвајање ових одредби или, боље речено, пролонгирано, да би 10. јуна 2010. године Барак Обама потписао увођење неких одредби поменутог документа. Слично је било и у другим земљама. У Британији је, нпр. и поред петиције коју је потписало скоро милион људи, овај документ, такође, на мала врата усвојен (додуше тако да се у Британији само производи генетски измењена храна, али без пласмана на британско тржиште. Она се из Британије извози у друге државе, међу којима је потенцијално и наша). Чешка важи за једину земљу у ЕУ у којој још није на снази *Codex*, па ипак – она се налази на званичном сајту ове организације као једна од чланица (исто, уосталом, као и Србија, у којој је *bytheway*, још увек на снази „Закон о генетски модификованим организмима“, који изричито забрањује деловање организација као што је *Monsanto*).

Биополитика

Готово да је прича о *Codex Alimentarius*-у и свим теоријама завере око њега, идеалан пример онога што један од највећих савремених филозофа, Мишел Фуко, назива – биополитиком. [6] Разуме се, његов термин се односи на много шири аспект од генетски измењене хране, али генетски измењена храна би се могла тумачити као један од аспеката биополитике. Једноставно речено, биополитика би била својеврсна стратегија политизације и инструментализације живота. Парадоксално, она започиње управо обрнутим поступком. Наиме, њен историјски зачетак налази се у XVIII веку, у доба почетака индустријског друштва, када, на извесан начин, живот по први пут улази у историју. Под овим подразумевам чињеницу да је до тада феномен живота био ван правних и политичких списа (чак је у римском закону имао и негативно одређење, као правно регулисана моћ главе породице да, у одређеним случајевима, убије било ког члана породице, укључујући и мушког потомка). До „века просветитељства“ суверена моћ владара се огледала, између осталог, у томе да је могао нанети смрт. Живот није био у његовом опису посла.

Постоји једна парадоксална теорија завере, по којој ће се коришћењем генетски модификоване хране животни век људи у просеку продужити, што – извесно – важи само за најбогатије, будући да ће општи услови живота без здраве хране бити

минимални, па тиме и број обољења драстично већи.

Од XVIII века, једна од обавеза државе јесте и живот њених грађана. Сада правни и политички режими уводе прве облике социјалне и здравствене заштите, брину се око услова живота својих грађана итд. Овај феномен јесте „биополитика“. Но, иронично, како упозорава Фуко, управо је грађанско и индустријско друштво било поприште најмасовнијих разарања у дотадашњој историји човечанства. Ратови који, као по правилу, почињу да се воде у име (нечијег) живота, доносе смрт у радикалним цифрама.

[\[7\]](#)

Живот (*bios*

) и политика тада престају да се међусобно подразумевају (упркос помпезно усвојеном документу Француске буржоаске револуције:

Декларација о правима човека и грађанина

). У савремено доба, биополитика постаје нераскидиво везана за идеју либерализма. И опет парадоксално, у доба деполитизације јавног простора, што нам доноси као тековину либерализам, биополитика постаје својеврсна антиполитика, у традиционалном смислу, која функционише кроз веома дифузне феномене и на различите начине. Другим речима, тамо где се политика повлачи из живота, остаје само голи живот, као биолошка супстанција, налик разодевеном човеку. Голи човек (узет као органска датост), уместо да буде чуван као хумана вредност по себи, бива плен разноврсних манипулација и игара моћи, које овог пута нису ограничене ни територијом, ни државом, нити са било чим што је класичан појам суверености подразумевао.

Један од најчешћих начина поменуте манипулације јесте тзв. квазимитијанство тј. политика „good guys – bad guys“, коју смо и сами искусили. [\[8\]](#) Оваква квазиполитика управо за последицу има тзв. „хуманитарне ратове“, али и „хуманитарне интервенције“, правдане најчешће разбијањем тероризма. Но, у питању су и далеко суптилније стратегије које стварају квазикултуру и радикално обесмишљавају сваки креативни, стваралачки или дијалогски потенцијал, а тиме укидају и свако критичко мишљење.

[\[9\]](#)

Једна од последица тога јесте и феномен увођења нечега као што је генетски измењена исхрана.

Далеко од сваке теорије завере (које и саме најчешће могу да буду део опште маскарade), филозофски термин „биополитике“ је његов оснивач Мишел Фуко више пута поистовећивао са политичком доктрином „неолиберализма“. Не треба, међутим, заборављати да је једна од уобичајених форми биополитике – бинарно мишљење, где се вештачки ствара теза и антитеза, као наводно супротстављени полови. Ово критички ум не би смео да превиди, јер у инструментализованој политици и опозиција је симулирана

(била она скупштинска или корпоративна). У том контексту можемо посматрати разноврсне теорије завере, али и оно против чега су, наводно, уперене. [\[10\]](#)

Британији је, нпр. и поред петиције коју је потписало скоро милион људи, овај документ, такође, на мала врата усвојен (додуше тако да се у Британији само производи генетски измењена храна, али без пласмана на британско тржиште. Она се из Британије извози у друге државе, међу којима је потенцијално и наша).

На тај начин, у анксиозном савременом свету настала је нова морална клима, коју обележава утркивање између оптужби и застрашивања, с једне стране и заташкавања, с друге. Ако неко неки ризик схвати озбиљно, данас има много могућности да га објави. Томе се придаје одређени публицитет и настаје галама, која за последицу има ширење страха. Најбољи пример тога смо имали недавно са феноменом вакцинације против грипа H1N1. С друге стране, уколико се не направи галама, увек постоји могућност да епидемија заиста букне. Такав случај се десио у Британији, када су надлежни оценили да нема места паници, па се појавио феномен „лудих крава“.

Без амбиције да одговарамо на питање постоји ли заиста теорија завере (то је питање које превазилази обим и циљ овог текста) – остаје чињеница да у анксиозном друштву најбоље пролазе велике корпорације, које у таквим ситуацијама редовно профитирају.

[\[1\]](#) Више о овоме се може видети на званичном сајту ове организације: www.codexalimentarius.net.

[\[2\]](#) Видети више на сајту: www.drrima.net .

[\[3\]](#) У питању је антиглобалистичка заједница *Valley of the Moon*. Више о томе на сајту: www.NaturalSolutionFoundation.org

, или на најпознатијем сајту бораца против генетски измењене хране: www.healthfreedomusa.org

. Иначе, када су ове организације у питању, честе су промене њихових интернет домена.

[4] Ентони Гиденс, *Одбегли свет*, Стубови културе, Београд, 2005, стр. 52–53. Треба, међутим, рећи да Гиденс не припада критичарима глобализације и да његове повремене антиглобалистичке ставове неки антиглобалисти не узимају озбиљно, будући да њега самог, као директора Факултета економије и политичких наука у Лондону (LSE), доживљавају као део естаблишмента.

[5] Ево само неких од бројних примера са *Youtube*-а:

1. http://www.youtube.com/watch?v=SVc4wr_ljTg
2. <http://www.youtube.com/watch?v=h93lkcv6Ees&feature=related>

[6] Видети: Мишел Фуко, „Рађање биополитике – предавања на College de France 1978-79“, Светови, Нови Сад, 2005.

[7] Да иронија буде већа, први свеобухватни програм социјалне заштите сер Џона Бевериџа завршен је 1942. године, у време, дакле, када у континенталном делу Европе отпочиње индустријско произвођење смрти.

[8] Видети о овој теми књигу Богдане Кољевић, *Биополитика и политички субјективитет*, Службени гласник, Београд, 2010.

[9] Ово између осталог подразумева и нове универзитетске праксе, јер стварање „подобног“ научног кадра је, разуме се, један од приоритета.

[10] Погледати добру књигу о овој теми: Лаш Фр. Х. Свенсен, *Филозофија страха*,

Codex Alimentarius, илити још нешто о теорији завере...

Пише: Василије Милновић
петак, 04 фебруар 2011 20:04

Геопоетика, Београд, 2008.